بسم الله الرحمن الرحيم

Mehmet Yalçın Hoca
("Ahkâm Medresesi" - "İstikâmet" Youtube Kanalları)

Kur'ân-ı Kerîm'deki Miras Paylaşımında Matematik Hatası Olmadığının İspâtı

İslâm'a karşı çıkaların "Cevabı yok." diyerek sürekli gündeme getirdiği fakat cevabı son derece basit olan bir iddia:

"Biz Kur'ân'daki miras paylaşımında matematik hatası bulduk. Bir kadın ölüp de geriye kocası, annesi ve bir kız kardeşi kaldığı zaman miras paylaştırıldığında payların toplamı paydadan büyük çıkmaktadır. Koca 1/2, anne 1/3, kız kardeş de 1/2 alacaktır. İşlem sonuçta 8/6 çıkmaktadır. Hâlbuki 3/3 gibi 5/5 gibi 9/9 gibi tam olarak 1 sayısını veren oranlar olmalıydı. Bu da açık bir matematik hatasıdır."

Bu sefer de ben **iddia ediyorum**. Bu konunun cevâbını gördükten sonra verdiğimiz cevâbı çürütmek isteyen olursa **mutlaka** e-posta adresimize **bekleriz.** Asla yapamayacaklar çünkü başta sorulan sorunun kendisinde hem **mantık** hem de **matematik hatası** vardır.

Cevaba geçmeden önce **dikkatinizi çekmek istediğim** ufak bir nokta da şudur:

Bir adam ölse ve geriye sadece **1 kızı** kalsa **Nisa suresi 11. âyete** göre mirâsın **1/2**'sini alır. Bakın burada da oran tam olarak **1** sonucunu vermedi. **Pay paydadan küçük** olduğu için sonuç **1**'den az çıktı. Şimdi onlara göre Kur'ân 1 kız çocuğa miras veremedi mi?

Yine bir adam ölse ve geriye sadece **annesi** kalsa o anne **1/3**'ünü alır. Gördüğünüz gibi burada da oran tam olarak **1** etmedi. **Pay paydadan küçük** olduğu için sonuç **1**'den az çıktı. Onlara göre Kur'ân bir anneye bile mirâs veremiyor mu?

Yine bir adam ölse ve geriye **1 hanım**, **3 kız çocuk**, **anne** ve **baba** bıraksa; bu kombinasyonda hanım **1/8**, 3 kız çocuk **2/3**, anne **1/6** ve baba da **1/6** alır aynı zamanda baba **asabe** (Asabe, mal paylaşımından sonra kalan malı alan kişidir.) olur. Bu da toplamda **27/24** eder. Bu sefer de **pay paydadan büyük** olduğu için sonuç **1**'den büyük çıktı.

Şimdi onlara göre Kur'ân (hâşâ) hiçbir kombinasyonda mirâs dağıtamıyor mu? Yoksa bu itirâzları yapanlar mantık ve matematik mi bilmiyorlar?

Cevabın daha net anlaşılması için toplamda dört madde üzerinden inceleyeceğiz:

1) KESİRLİ KOMBİNASYONLAR HER ZAMAN 1 SONUCUNU VEREMEZ

İki veya daha fazla kesirli sayının her türlü kombinasyonda tam olarak 1 sayısını vermesi aklen imkânsızdır.

Şöyle bir meydan okuma yapalım ve Kur'ân'ın bu paylaşımına itirâz eden kişilerden bu oranları değiştirmelerini isteyelim.

Sordukları sorudaki örnek kişilerin paylarını tam 1 çıkacak şekilde kendileri değiştirsinler.

Meselâ kocaya **1/3**, anneye **1/3**, kız kardeşe **1/3** vererek toplamda **3/3** oranını yani **1** sayısını veren paylar yazsınlar.

Bu durumda da sadece koca ve annenin vâris olduğu bir kombinasyonda ikisinin de payını kendileri **1/3** olarak değiştirdikleri için koca **1/3** anne de **1/3** alacak ve toplamda **2/3** sonucu çıkacak. Gördüğünüz gibi bu sefer de oran tam olarak **1** sonucunu vermedi.

Bakın itirâz edenler oranları kendileri belirlemesine rağmen bazı kombinasyonlarda 1 sonucunun çıkmaması **mantığın ve matematiğin zorunluluğudur.** Bu kaçınılmaz bir şeydir.

O yüzden Kur'ân'ın belirlediği payların da bazı durumlarda 1 sonucunu vermemesi aklen kaçınılmazdır.

Bunun aksini iddia edenler kendi matematik bilgilerini gözden geçirmelidir.

2) KUR'ÂN'DAKİ PAYLAR MUTLAK DEĞİL NİSBÎDİR

Kur'ân'da vârisler için belirtilen paylar mutlak (değişmez) oranlar değil nisbî (göreceli) oranlardır.

Yani Kur'ân'da vârisler için belirlenmiş olan paylar **"her ne olursa olsun herkesin sadece bu payları alabileceğini"** değil **"vârislerin birbirine göre ne kadar kuvvete sâhip olduğunu"** bildirir.

Bundan dolayı **ölen kişinin** geriye sadece bir tane kızı kalsa (başka vârislere karşı) o kızın alacağı pay aslında 1/2 olmasına rağmen artık **geriye başka vâris kalmadığı** için kız çocuğu malın 2/2'sini yani tamamını alır.

Bakın burada da 1/2 oranı tam 1 sonucunu vermiyor ve biz payı büyüterek **kendimiz bunu 1'e** tamamlıyoruz. Bu işleme **"Reddiye"** (Reddiye, mirasta pay paydadan küçük çıktığı zaman payı büyüterek sonucu 1'e eşitlemek. Koca ve Hanım dışında tek kalan vârislere malın tamamını vermek.) denir.

Eğer başka vârisler de bulunsaydı **herkesin birbirine karşı kuvvetine göre** paylaştırma yapacaktık. Fakat ortada tek vâris bulunduğu için kıyâslanacağı birisi kalmadı ve malın tamamını ona verdik.

Bunu şu misâl ile daha iyi anlayabiliriz (Bu misâl mirâstaki payların kişilerin kendi kararına bırakılması varsayılarak konunun anlaşılması için verilmiştir. Yoksa herkesin ne kadar alacağı zaten Kur'ân'da belirlenmiştir.):

Ali amca kendi arsasını üç oğlu arasında bölüştürmek için oğullarına: ***"Bakın çocuklar! Üçünüz de benim gözümde eşitsiniz. Ben ölünce her biriniz arsamın 1/3'ünü alsın. Üçünüz eşit bir şekilde arsayı bölüşün."*** dese ve sonra kendisi iki oğluyla berâber ölse. O geriye kalan tek oğul arsanın sadece 1/3'ünü alıp gerisini sahipsiz mi bırakmalı? Yoksa geriye başka vâris kalmadığı için arsanın tamamını mı almalı?

Elbette tamamını almalı çünkü Ali amca o sözü ***"Hepiniz sadece 1/3 alabilirsiniz, fazlasını alamazsınız."*** anlamında söylemedi. *"Üçünüzün vâris olarak birbirinize karşı kuvveti eşittir."* anlamında söyledi.

İşte bundan dolayı eğer geriye iki oğul sağ kalsaydı ikisi de arsanın yarısını alacaktı. Çünkü birbirlerine karşı kuvvetleri eşittir.

Tıpkı bunun gibi Kur'ân'daki paylar da mutlak değil nisbîdir. Yani vârislerin birbirine karşı kuvvetini bildirir.

O yüzden biz ölen birinin geriye sadece kızı, sadece oğlu, sadece babası veya sadece annesi kaldığında yani sonuçtaki **pay paydadan küçük çıktığında** "vârislerin birbiriyle kıyâslanma durumu" ortadan kalktığı için **payı büyüterek pay ile paydayı eşitliyoruz** ve tüm malı o tek vârise veriyoruz.

3) HAZRETİ ÖMER'E NİSPET EDİLEN AVLİYE'NİN TEMEL MANTIĞI

Şu ana kadar bahsettiğimiz işlemin benzerini sonuçta **pay paydadan büyük çıktığı** durumlarda da yapıyoruz. Böyle kombinasyonlarda da **paydayı büyüterek pay ile paydayı eşitliyoruz**. Bu işleme de **"Avliye"** denir.

İtirâz edenlerin sorduğu örnekte **bir kadın ölüp** de geriye koca, anne ve 1 kız kardeş bıraktığında koca **1/2**, anne **1/3**, kız kardeş **1/2** alır. Bu oranları topladığımızda **8/6** eder. Bu durumda pay paydadan büyük olduğu için sonuç 1'den büyük çıkar.

Böyle bir durumda mirâs malı olarak ortada hazır bölünmüş **6 parça** var ama dağıtmamız gereken **8 pay** var. Böyle bir durumda da vârisler kendi alacakları oranında paylarından azaltarak yeni 2 pay daha oluştururlar. Ve toplamda mirâs kalan mal 8 parçaya ayrılmış olur. Avliye'nin temel mantığı budur.

Bu **avliye** konusunu **çok çok basitleştirecek** bir örnek verelim:

Bir evde 8 arkadaş dışarıdan pasta sipariş etti ve pasta kendinden 6 parçaya ayrılmış olarak geldi. Böyle bir durumda kimse ***"Eyvah! Pastayı nasıl yiyeceğiz? Biz 8 kişiyiz ama pasta 6 dilim olarak geldi."*** demez.

Burada yapılacak şey bellidir. O hazır 6 dilimden azar azar alarak yeni 2 dilim daha oluşturulur. Toplamda 8 kişi o pastayı eşit bir şekilde bölüşmüş olur.

İkinci halîfemiz Hazreti Ömer'e nispet edilen **"avliye"** yönteminin aslını bu örnekle anladıktan sonra inkârcıların sorduğu mirâs kombinasyonunun **tam çözümü** şöyledir:

Vefât edenin geride koca, anne ve 1 kız kardeş bıraktığı bir durumda koca **1/2**, anne **1/3**, kız kardeş de **1/2** alır demiştik.

İşlem yapabilmek için paydaları eşitlediğimiz zaman koca **3/6**, anne **2/6**, kız kardeş **3/6** almış oluyor. Bu da toplamda **8/6** yapar. Yani pay paydadan büyük çıkar.

Bu durumda da **reddiye** yönteminin **aksine** paydayı büyüterek paya eşitleriz. Yani **8/8** hâline gelmesi için koca **3/8**, anne **2/8**, kız kardeş **3/8** alır.

Ölüden geriye miras olarak **80.000 tl** para kaldığını varsayarsak bu paradan koca **30.000 tl**, anne **20.000 tl**, kız kardeş de **30.000 tl** hak eder.

Yani ortadaki malı bölüşebilmek için herkes kendi alacağından biraz ferağat etmiş olur. Ve mal vârisler arasında bölüştürülmüş olur.

Reddiye yöntemiyle küçük çıkan pay büyütülüp paydaya eşitlenir. Bununla geri kalan malın tamamını bir vârise vermiş oluruz.

Avliye yöntemiyle de küçük çıkan payda büyütülüp paya eşitlenir. Bununla tüm vârisler kendi alacakları oranında paylarından azaltarak ortadaki malı paylaşmış olur.

4) GÜNCEL BEŞERÎ MİRAS HUKUKUNDA NEDEN SONUÇLAR HEP 1 ÇIKIYOR?

"Peki Kur'ân'daki miras paylaşımında bu işlemler yapılıyor ama güncel beşerî miras hukukunda neden sonuç her zaman 1 çıkıyor?"

Bu soru da bilgi eksikliğinden kaynaklanmaktadır çünkü beşerî miras hukukunda <u>sonucun 1 çıkmama ihtimâli yoktur.</u>

Sonucun her zaman bir çıkmasının sebebi sâbit paylarla değil her kombinasyonda kişi sayısına göre değişen oranlarla paylaşım yapılmasıdır.

Beşerî miras hukukunda (ufak ayrıntılar dışında genel hatlarıyla) eğer vârisler 5 kişi ise her biri 1/5 alıyor, 15 kişi ise her biri 1/15 alıyor. Yani zaten kişi sayısına göre herkese eşit pay veriliyor.

İslâm ise eşitlik değil adâlet üzere paylaşım emrediyor. Ve bunu her durumda değişken oranlarla değil belli paylarla yapıyor.

Meselâ İslâm fıkhına göre bir kadın vefât ettiğinde eğer geride çocuğu var ise o kadının kocası 1/4 alır, kadın vefat ettiğinde geride çocuğu yok ise kocası 1/2 alır. Bu iki pay dışında koca hiçbir zaman farklı bir kuvvette bir pay almaz. Bu iki kural sâbittir.

Çünkü hayatta asıl olan eşitlik değil adâlettir. Eşitlik herkese aynı şeyi vermektir. Adâlet ise hak edene hak ettiğini vermek demektir.

Kimin neyi hak ettiğini ise ancak her şeyin yaratıcısı ve her an yöneticisi olan Allâh belirleyebilir.